

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 25 maja 2012 r., do Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, powód K. F. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu -Państwa Urzędu Wojewódzkiego w Ł. reprezentowanego przez Wojewodę (...):

- 1) kwoty 2.000 zł tytułem zadośćuczynienia, za doznana krzywdę w związku z dalszym pogorszeniem zdrowia wraz z ustawowymi odsetkami płatnymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty;
- 2) kwoty 3.000 zł tytułem odszkodowania w związku z koniecznością przeprowadzenia operacji chirurgicznej zeza oka prawego wraz z ustawowymi odsetkami płatnymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty;

W uzasadnieniu pozwu, wskazano, iż u powoda, na skutek błędnego zakwalifikowania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, tj. przepisania mu kategorii zdrowia A – A1 doszło do odklejenia się siatkówki oka prawego, które skutkowało utratą widzenia w tym oku.

Doznana ułomność oraz wiążące się z nią dalsze konsekwencje zdrowotne, uniemożliwiały powodowi normalne funkcjonowanie, co w rezultacie negatywnie wpłynęło na jego kondycję psychiczną.

Według twierdzeń pozwu, podmiotem odpowiedzialnym za dalsze następstwa błędnej kwalifikacji powoda do odbycia służby wojskowej jest Skarb Państwa – Urząd Wojewódzki w Ł. reprezentowany przez Wojewodę (...). Nadto powód wskazał, odpowiedzialność pozwanego, za szkody mogące powstać w przyszłości, będące następstwem powstania u powoda ślepoty oka prawego pozostającej w związku z odbyciem służby wojskowej została ustalona prawomocnym wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Olsztynie, z dnia 5 maja 1995 r., wydanym w sprawie o sygn., akt. I C 96/94.

/pozew, k. 2-6/

W odpowiedzi na pozew, pozwany nie uznał wytoczonego powództwa, wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odpowieź na pozew, k.18-19/

Pismem, z dnia 28 września 2012 r., strona pozwana wniosła o odrzucenie pozwu co do kwoty 2.000 zł oraz o oddalenie powództwa w pozostałym zakresie. Pozwany potrzymał stanowisko co do zasądzenia na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany wskazał, że w zakresie żądania zadośćuczynienia za doznana szkodę, zachodzi powaga rzecz osądzonej – co winno skutkować odrzuceniem pozwu, co do kwoty 2.000 zł. Pozwany zauważył, że żądanie zadośćuczynienia za szkodę polegającą na utracie widzenia w oku prawym, pozostającą w związku przyczynowym z zakwalifikowaniem powoda do służby wojskowej w kategorii A, było przedmiotem rozpoznania i rozstrzygnięcia przez Sąd Wojewódzki w Olsztynie, w sprawie o sygn.. akt I C 96/94 (wówczas Sąd zasądził na rzecz K. F. kwotę 6.000 zł tytułem zadośćuczynienia) oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie, w sprawie o sygn.. akt. I ACr 599/95 (sąd podwyższył świadczenie do kwoty 15.000 zł). Według pozwanego wystąpienie u powoda zeza oka prawego nie jest nową szkodą uprawniającą do żądania dodatkowego zadośćuczynienia.

/pismo procesowe z dnia 27.09.2012 r., k. 32 – 33/

W piśmie datowanym na dzień 14 stycznia 2015 r., złożonym do akt sprawy na rozprawie w dniu 13 marca 2015 r., powód rozszerzył żądanie pozwu w zakresie zadośćuczynienia, do kwoty 120.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami płatnymi od dnia doręczenia pozwu stronie pozwanej do dnia zapłaty.

Pismo zawierające rozszerzenie powództwa w zakresie zadośćuczynienia zostało doręczone pozwanemu bezpośrednio - na rozprawie.

/pismo procesowe powoda, z dnia 14.01.2015 r., k. 139, protokół rozprawy z dnia 13 marca 2015 r., k. 145 /

Postanowieniem z dnia 13 marca 2015 r., Sąd Okręgowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi stwierdził swoją niewłaściwość rzeczową i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi, jako właściwemu.

/postanowienie z dnia 13.03.2015 r., k. 147/

Odnosząc się do poczynionej przez powoda modyfikacji powództwa, pozwany - w piśmie z dnia 27 marca 2015 r., podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie, wskazując iż w dalszym ciągu nie uznaje roszczenia oraz wnosi o jego oddalenie w całości.

/pismo procesowe pozwanego z dnia 27.03.2015 r., k. 154/

Pismem z dnia 18 sierpnia 2015 r., powód ponownie rozszerzył żądanie w zakresie zadośćuczynienia z tytułu krzywdy w związku z dalszym pogorszeniem się jego stanu zdrowia do kwoty 180.000 zł, wraz z ustawowymi odsetkami płatnymi od dnia doręczenia pozwu stronie pozwanej do dnia zapłaty

/pismo procesowe powoda z dnia 18.08.2015 r., k. 185; stanowisko powoda, protokół rozprawy z dnia 18.08.2015 r. /

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny,

W 1987 r., powód doznał urazu przebijającego oka prawego, na skutek pchnięcia nożem.

W dniu 11 kwietnia 1987 r., powód został poddany badaniom przez Komisję Poborową w P., która uznała go za zdolnego do odbywania służby wojskowej i zakwalifikowała go do kategorii wojskowej A grupy A1.

W dniu 27 kwietnia 1988 r., powód został wcielony do wojska. Powód uczestniczył we wszystkich zajęciach – od prac porządkowych, po marsze, musztry i karne bieganie. W trakcie wykonywanych prac powód zaczął odczuwać dolegliwości w postaci „błysków” w prawym oku. Po ich zgłoszeniu został skierowany na badanie do Wojskowej Komisji Lekarskiej w O., która po wykonaniu badań okulistycznych, w dniu 12 maja 1988 r., dokonała zmiany przyznanej powodowi uprzednio kategorii zdrowia, zaliczając K. F. do kategorii A - A3. Po tygodniu od ponownego badania powód ponownie zaczął uskarżać się na złe widzenie w prawym oku. Po przeprowadzeniu badań stwierdzono rozpoczęty proces odwarstwiania się siatkówki oka prawego.

Powód przeszedł dwukrotnie zabieg operacyjny w szpitalu w B., leczyl się również w Akademii Medycznej w Ł.. Mimo przeprowadzonych zabiegów operacyjnych nie udało się przyłożyć siatkówki i prawe oko straciło widzenia.

Orzeczeniem Rejonowej Wojskowej Komisji Lekarskiej w B. z dnia 23.06.1988 r., powód został zwolniony z wojska jako trwale niezdolny do służby wojskowej z powodu odwarstwienia siatkówki oka prawego – stał się inwalidą III grupy. W związku zaś z inwalidztwem pozostającym ze służbą wojskową powód od 22 lutego 1989 r., otrzymywał rentę inwalidzką.

/bezsporne, orzeczenie Komisji Lekarskiej w P., k.15 załączonych akt I C 96/94; orzeczenie Wojskowej Komisji Lekarskiej w O., k. 63 załączonych akt I C 96/94; pismo ZUS, k. 29 załączonych akt I C 96/94; pismo Akademii Medycznej w Ł., k. 24 załączonych akt I C 96/94/

Pozwem wniesionym do Sądu Wojewódzkiego w Olsztynie, w dniu w dniu 6 maja 1991 r., K. F. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa – (...)w O. i Rejonu Administracji Rządowej w P. kwoty 250.000.000 zł z tytułu zadośćuczynienia, kwoty 17.367.000 zł z tytułu wyrównają świadczeń rentowych oraz kwot po 766.000 złotych, tytułem renty bieżącej. K. F. wywodził swoje roszczenia z okoliczności, iż na skutek błędnego zakwalifikowania go do służby wojskowej przez

Komisje Lekarskie – nastąpił u niego proces odklejania się siatkówki co ostatecznie doprowadziło do wystąpienia u niego ślepoty oka, zaś zgłoszone w pozwie roszczenia mają mu zrekompensować doznaną z tego tytułu szkodę.

Wyrokiem z dnia 28 lipca 1993 r., Sąd Wojewódzki w Olsztynie oddalił w całości powództwo K. F., jednakże wyrokiem z dnia 14 stycznia 1994 r., Sąd Apelacyjny, uchylił tenże wyrok w części oddalającej powództwo co do żądania zadośćuczynienia i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy powód podtrzymał żądania zasądzenia na jego rzecz zadośćuczynienia, a nadto rozszerzył żądanie wnosząc o ustalenie odpowiedzialności pozwanego, za szkody przyszłe.

/pозew, k. 1, wyrok z dnia 28.07.1993 r., k. 231, wyrok z 14.01.1994 r., k. 257 załączonych akt Sądu Wojewódzkiego w Olsztynie, I C 96/94/

Wyrokiem z dnia 5 maja 1995 r., wydanym w sprawie o sygn.. akt. I C 96/94 Sąd Wojewódzki w Olsztynie zasądził na rzecz powoda, tytułem zadośćuczynienia, kwotę 6.000 zł, wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości:

- 8 % rocznie od dnia 2 lipca 1988 r. do dnia 21 marca 1989 r.
- 55 % rocznie od dnia 22 marca 1989 r. do dnia. 14 lipca 1989 r.
- 99 % rocznie od dnia 15 lipca 1989 r. do dnia 31 października 1989 r.
- 120 % rocznie od dnia 01 listopada 1989 r. do dnia 31 grudnia 1989 r,
- 60 % miesięcznie od 01 do 31 stycznia 1990 r.,
- 40 % miesięcznie od dnia 01 do 28 lutego 1990 r.
- 18 % miesięcznie od dnia 01 marca do 30 kwietnia 1990 r,
- 12 % miesięcznie od dnia 01 do 31 maja 1990 r.
- 12 % miesięcznie od dnia 01 do 30 czerwca 1990 r.
- 60 % rocznie od dnia 01 lipca 1990 r. do dnia 30 listopada 1990 r.
- 90% rocznie od dnia 01 grudnia 1990 r. do dnia 28 lutego 1991 r.;
- 140 % rocznie od dnia 01 marca 1991 r. do dnia 14 września 1991 r.
- 80 % rocznie od dnia 15 września 1991 r. do dnia 14 sierpnia 1992 r.
- 60 % rocznie od dnia 15 sierpnia 1992 r. do dnia 30 kwietnia 1993 r.;
- 54 % rocznie od dnia 01 maja 1993 r., do dnia zapłaty.

Nadto, Sąd ustalił odpowiedzialność pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości będąca następstwem powstania u powoda ślepoty oka prawego, pozostającej w związku z odbyciem służby wojskowej.

W uzasadnieniu zapadłego rozstrzygnięcia Sąd uznał za bezsporne, iż powód poniósł szkodę jaką jest ślepota oka prawego w następstwie odwarstwienia się siatkówki tego oka, zaś do takiego stanu rzeczy, w ocenie Sądu orzekającego w sprawie I C 96/94, przyczyniła się badająca powoda Wojskowa Komisja Lekarska, która nie dołożyła należytej staranności przy jego badaniu (niewykonanie specjalistycznych badań okulistycznych uniemożliwiło właściwą diagnozę co do stanu zdrowia powoda, tym samym nie pozwoliło na podjęcie kroków w kierunku zapobieżenia rozwijaniu się schorzenia bądź jego eliminacji, tj. przyznaniu powodowi takiej kategorii zdrowia, która nie narażałaby go na rozpoczęcie, czy też rozwój procesu chorobowego). Oceniając pracę drugiej Komisji Sąd uznał, iż także

ponosi ona winę za powstałą u powoda szkodę, gdyż powód stając przed drugą komisją, mimo zgłaszania objawów charakterystycznych dla procesu odklejania się siatkówki nie został poddany specjalistycznym badaniom które umożliwiały jednoznaczne rozpoznanie i podjęcie leczenia mogącego zapobiec postępowaniu choroby. Częściowe obniżenia kategorii zdrowia nie spowodowało bowiem odsunięcia go od aktywności wymagającej podejmowania wysiłku fizycznego.

Sąd uznał również za celowe ustalenie odpowiedzialności pozwanego za szkody przyszłe, tak aby zabezpieczyć sytuację prawną powoda na wypadek powstania innych następstw doznanego uszczerbku w przyszłości. Sąd oparł rozstrzygnięcie w tym zakresie na opinii biegłego – stosownie do której nie można wykluczyć, iż utrata jednego oka może w przypadku dotknięcia oka widzącego procesem chorobotwórczym wpłynąć na pogorszenie jego sytuacji w przyszłości.

/wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 5 maja 1995 r., w sprawie I C 96/94 wraz z uzasadnieniem, k. 404 – 409/

Od wydanego wyroku – powód w dniu 9 czerwca 1995 r., wniósł rewizję, co do części oddalającej powództwo.

Wyrokiem z dnia 15 września 1995 r., wydanym w sprawie o sygn. akt. I ACa 599/95 Sąd Apelacyjny w Warszawie, zmienił rozstrzygnięcie w zakresie przyznanego zadośćuczynienia, w ten sposób, że zasądzoną wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Olsztynie kwotę 6.000 zł podniósł do kwoty 15.000 zł, oddalając rewizję w pozostałym zakresie.

/rewizja, k. 416, załączonych akt Sądu Wojewódzkiego w Olsztynie, I C 96/94; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15.09.1995 r., I ACa 599/95, k. 441 załączonych akt Sądu Wojewódzkiego w Olsztynie, I C 96/94 /

Sąd Wojewódzki w Olsztynie, postanowieniem z dnia 23 listopada 1995 r., w sprawie I C 96/94 dokonał wykładni wyroku z dnia 5 maja 1995 r., i wskazał, iż odpowiedzialność za szkodę, jakiej doznał powód ponosi Skarb Państwa, reprezentowany przez Wojskową Komendę Uzupełnień i Urząd Rejonowy w P..

/postanowienie z dnia 23 listopada 1995 r., k. 489 załączonych akt Sądu Wojewódzkiego w Olsztynie, I C 96/94/

Z dniem 31 grudnia 1998 r., zlikwidowano urzędy rejonowe, zaś obecnie kwalifikacja wojskowa na terenie Powiatu (...) i miasta P. należy do kompetencji Wojewody (...).

/pismo Starosty Powiatu (...) z dnia 19.07.2010 r., k. 138/

Obecnie u powoda w dalszym ciągu utrzymuje się ślepotą oka prawego powstała na skutek odwarstwiania siatkówki i urazu przebijającego, a nadto występuje zez rozbieżny oka prawego (bardzo szpecący, o bardzo dużym kącie) oraz niewielkie obniżenie ostrości wzroku oka lewego spowodowane początkową zaćmą (będzie powodowała mgliste widzenia, zapewne wymagające operacji). Zez rozbieżny u powoda jest wtórny – spowodowany jest nieczynnością oka prawego przez wiele lat.

Uszczerbek na zdrowiu powoda, oceniany wyłącznie z punktu widzenia występujących dolegliwości okulistycznych, wynosi:

- 35 % - odnośnie ślepoty prawego oka – według punktu 27 a, w/w Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej
- 15 % - odnośnie zezna rozbieżnego oka prawego, wg punktu 13 c w/w Rozporządzenia.

Łączny uszczerbek na zdrowiu powoda w tym aspekcie, wynosi 50 %.

/pisemna opinia biegłego okulisty D. P., k. 90-92; ustna opinia uzupełniająca, protokół rozprawy z dnia 13.03.2015 r., k. 146/

Powód z powodu zez spotykał się ze złośliwym i przykrymi uwagami ze strony osób postronnych. Z tej przyczyny kilka lat temu wdał się w bójkę.

/zeznania powoda, protokół rozprawy z dnia 8.03.2016 r., 00:11:18, k. 239v/

Przeprowadzenie operacji zeza rozbieżnego jest niecelowe i nie rokuje dobrze, gdyż wobec ślepoty oka prawego istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo, że oko prawe po uprzednim skorygowaniu ustawienia powróci do stanu wyjściowego, czyli położenia w zezie. Operacja przyniesie więc jedynie okresową poprawę.

Operacja zeza jest refundowana w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia. Na operację czeka się kilka miesięcy.

/pisemna opinia biegłego okulisty D. P., k. 90-92; ustna opinia uzupełniająca, protokół rozprawy z dnia 13.03.2015 r., k. 146/

Powód od 2011 roku pozostaje pod opieką psychologa i neurologa i okulisty. K. F. podjął terapię psychologiczną, na prośbę żony, z uwagi na swój impulsywny charakter. Powód przyjmuje leki uspokajające, przepisywana przez neurologa, obecnie jest to R.. Wizyty u specjalistów odbywają się w prywatnych gabinetach, w zależności od potrzeby. Powód samodzielnie ponosi koszty terapii.

/zeznania powoda, protokół rozprawy z dnia 8.03.2016 r., 00:02:08, k. 239v; 00:25:57 – 00:32:32, k. 239v – 240, dokumentacja medyczna, k. 9-13, k.16, k. 135 /

W aspekcie psychiatrycznym, K. F. ma objawy przewlekłych zaburzeń adaptacyjnych, które mają istotny wpływ na cechy osobowości i sposób funkcjonowania (powód bywa agresywny, cechuje go tendencja do odczytywania gestów neutralnych, jako wrogie i zagrażające) – co można określić jako zachowania homilopatyczne czyli wynikające z istniejącego kalectwa somatycznego (w tym przypadku uszkodzenia gałki ocznej). Zachowania homilopatyczne pojawiły się u powoda w 2011 r., zaś ich przyczyną jest widzenie jednooczne. Zaburzenia w sferze psychicznej u powoda są związane są z faktem niewidzenia na jedno oko i obawą utraty wzroku w drugim oku. Jeżeli ustąpi lęk co do całkowitej utraty wzroku ustąpią również zachowania homilopatyczne.

Z tego tytułu powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu na poziomie 10 % , według punktu 10 A Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz.U. 2002 nr 234 poz. 1974). Trwałość kalectwa powoda jest nieodwracalna, zaś jego zachowania są utrwalone długoletnim przebiegiem kalectwa ściśle z nimi związane.

/pisemna opinia biegłego psychiatry E. W., k. 47-49; pisemna opinia uzupełniająca, k. 106; ustna opinia uzupełniająca, protokół rozprawy z dnia 14.01.2015 r., k. 126-128/

W zakresie urazów neurologicznych, u powoda stwierdzono objawy zaburzeń adaptacyjnych do istniejącej niepełnosprawności z przyczyn okulistycznych.

/pisemna opinia biegłego neurologa J. Z., k. 70/

K. F. jest obecnie osobą bezrobotną. Wcześniej Powód pracował jako ochroniarz, jednakże zatrudnienie zostało przerwane, z uwagi na zwolnienie lekarskie. Powód w dalszym ciągu otrzymuje rentę inwalidy wojkowego..

/zeznania powoda, protokół rozprawy z dnia 8.03.2016 r., 00:02:08, 00:11:18, k. 239v/

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się na powołanych dowodach z dokumentów, i przesłuchaniu powoda, a także opinii niezależnych biegłych sądowych, które w pełni wyjaśniły konieczne do rozstrzygnięcia kwestie. Złożone w rozpoznawanej sprawie opinie odznaczały się pełną przydatnością dowodową w świetle powołanych kryteriów, zaś wszystkie, zgłaszane przez strony wątpliwości i zastrzeżenia do wniosków opinii zostały wyczerpująco wyjaśnione w opiniach uzupełniających.

Biegli ocenili procentowy uszczerbek na zdrowiu w oparciu o załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz.U. Nr 234, poz. 1974).

W sumie, stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu powoda, ustalony łącznie, w oparciu o wszystkie powołane dowody z opinii biegłych sądowych, wyniósł **60 %**

Dokonując oceny wielkości procentowego uszczerbku powoda, Sąd przyjął jednak uszczerbek na poziomie niższym – tj. 10 %, pomijając w swoich rozważaniach uszczerbek oszacowany przez biegłego z zakresu okulistyki. Należy zauważyć, że przedmiotem niniejszego postępowania, jest roszczenie o zadośćuczynienie za krzywdę pozostającą w związku z dalszym pogorszeniem się zdrowia powoda, na skutek prawomocnie stwierdzonych zaniedbań. A więc obiektem rozważań sądu w chwili obecnej, nie są dolegliwości stwierdzone u K. F., w toku uprzednio toczącego się postępowania, co wyłącza z kręgu rozważań, uwzględnienie 35 – procentowego uszczerbku z tytułu ślepoty oka prawego. Jednocześnie – mając na względzie wnioski płynące z opinii biegłego psychiatry, stosownie do których, przyczyną zaburzeń adaptacyjnych stwierdzonych u powoda jest widzenia jednooczne i lęk przed utratą wzroku w drugim oku (tym samym zez rozbieżny pozostaje bez związku z dolegliwościami powoda), Sąd dokonując rozstrzygnięcia, nie wziął pod uwagę również i wskazanego, 15 – procentowego uszczerbku z tego tytułu.

Podsumowując kwestię opinii biegłych i określonego w nich rozmiaru uszczerbku na zdrowiu, Sąd przyjął uszczerbek na zdrowiu K. F., za biegłym psychiatrą - na poziomie 10 %.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odnosząc się merytorycznie do żądania powoda - powództwo podlegało uwzględnieniu jedynie częściowo.

Na wstępie rozważań wskazać należy, iż stosownie do art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

Granice mocy wiążącej prawomocnego wyroku określa jego sentencja, zaś motywy zawarte w uzasadnieniu tylko w takim zakresie, w jakim stanowią konieczne uzupełnienie rozstrzygnięcia i są konieczne dla wyjaśnienia jego zakresu. Moc wiążąca orzeczenia, określona w powołanym przepisie oznacza, że dana kwestia brana pod uwagę w kolejnym postępowaniu nie podlega ponownemu badaniu. Związanie orzeczeniem oznacza niedopuszczalność nie tylko dokonywania ustaleń sprzecznych z nim, ale nawet przeprowadzania postępowania dowodowego w tym zakresie (wyrok S.A w Szczecinie z dnia 19 lutego 2015r., III AUa 456/14, LEX nr 1766067). Związanie prawomocnym wyrokiem dotyczy także wskazanych w uzasadnieniu ustaleń mających wpływ na końcowe rozstrzygnięcie, w szczególności ustaleń prejudycjalnych, których skutkiem było wydanie wyroku. W sytuacji związania prawomocnym orzeczeniem sądu i ustaleniami faktycznymi, które legły u jego podstaw, niedopuszczalne jest w innej sprawie o innym przedmiocie dokonywanie ustaleń i ocen prawnych sprzecznych z prawomocnie osądzoną sprawą (wyrok S.A. w Białymstoku z dnia 3 kwietnia 2015r., I ACa 992/14, LEX nr 1668560).

Sąd obowiązany jest uznać, iż kwestia prawna, która była już przedmiotem rozstrzygnięcia w innej sprawie, a która ma znaczenie prejudycjalne w sprawie przez niego rozpoznawanej, kształtuje się tak, jak to przyjęto w prawomocnym wcześniejszym wyroku.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 5 maja 1995 r., r., wydanym w sprawie o sygn. akt. I I C 96/94, Sąd Okręgowy w Olsztynie przesądził o odpowiedzialności pozwanego wówczas Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Wojskową Komendę Uzupelnień i Urzędu Rejonowego w P. (obecnie Skarb Państwa, w sprawie reprezentowany jest przez Wojewodę (...)), za szkody mogące powstać w przyszłości, będące następstwem powstania u powoda ślepoty oka prawego, pozostającego w związku z odbyciem służby wojskowej.

Pozwany Skarb Państwa – Wojewoda (...), kwestionował w rozpoznawanej sprawie zasadę swojej odpowiedzialności oraz w całości żądanie strony powodowej o zapłatę zadośćuczynienia i odszkodowania. Podniósł przy tym zarzut powagi rzeczy osądzonej, co do kwoty 2.000 zł z tytułu zadośćuczynienia, wnosząc w tym zakresie o odrzucenie pozwu.

Sąd uznał, podniecony przez stronę pozwaną zarzut za bezzasadny.

Powaga rzeczy osądzonej (res iudicata) zaliczana jest do tzw. negatywnych przesłanek procesowych i oznacza niedopuszczalność prowadzenia drugiego procesu co do tego samego roszczenia, o którym orzeczono prawomocnie. Art. 366 k.p.c. wskazuje, że granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej obejmują nie to, co stanowiło granice powództwa, ale to, co stanowiło przedmiot i podstawę faktyczną rozstrzygnięcia w chwili wyrokowania. W poprzednio toczącej się sprawie (tj. przed Sądem Okręgowym w Olsztynie, II C 96/94 oraz przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, I ACa 599/95), przedmiotem rozstrzygnięcia było m.in. zadośćuczynienie za krzywdę powoda, pozostającą w związku z zakwalifikowaniem go do służby wojskowej w kategorii A, co w rezultacie skutkowało całkowitą utratą widzenia w oku prawym. Przedmiotem toczącego się obecnie postępowania nie jest roszczenie o dalsze świadczenie z tego tytułu (za krzywdę pozostającą w związku z błędnym zakwalifikowaniem powoda do kategorii wojskowej, a co za tym idzie utratą wzroku w oku prawym) – powód dochodzi aktualnie roszczeń pozostających w związku z dalszym pogorszeniem się jego zdrowia, na skutek uprzednio (prawomocnie) stwierdzonych zaniedbań, w tym przypadku (o czym bardziej szczegółowo w dalszej części wyводу) - zaburzeń adaptacyjnych będących konsekwencją widzenia jednoocznego, powstałego zezna i lęku przed utratą wzroku w drugim oku. A zatem roszczenia powoda nie są tożsame.

Warunkiem związania przez Sąd prawomocnym wyrokiem zgodnie z treścią art. 365 k.p.c. nie jest tożsamość roszczeń. Tożsamość przedmiotowa, jest bowiem przeszkodą do ponownego rozpoznania sprawy o to samo roszczenie, między tymi samymi stronami. Natomiast w niniejszej sprawie nie istnieje powaga rzeczy osądzonej zgodnie z art. 366 k.p.c., w związku z czym powyższy zarzut należało uznać za nieuzasadniony.

Podstawa prawna odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa jest niesporna i została już ustalona w prawomocnym wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie, którym to zarówno Sąd jak i strony są związane (art. 365 k.p.c.). Podstawa ta jest uregulowana w przepisie art. 417 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 września 2004 roku .

Na wstępie zauważyć należy, iż w związku ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego zawartym wyroku z dnia 4 grudnia 2001 roku w sprawie sygn. akt SK 18/2000 (OTK 2001/8/256) wprowadzającym odmienne od ugruntowanego w orzecznictwie i doktrynie prawa cywilnego przed wejściem w życie Konstytucji RP rozumienie art. 417 k.c., uznającym iż przepis ten pozostaje w zgodzie z Konstytucją RP , jeżeli rozumiany będzie w ten sposób, że Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, ustawodawca w art. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1962) z dniem 1 września 2004 roku wprowadził zmianę przepisu art. 417 k.c. stanowiąc, iż za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Jednocześnie w przepisie art. 5 ustawy postanowiono, iż do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy art. 417, art. 419, art. 420, art. 420 1, art. 420 2 i art. 421 ustawy, o której mowa w art. 1, oraz art. 153, art. 160 i art. 161 § 5 ustawy, o której mowa w art. 2, w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Treść wymienionego przepisu wskazuje na to, iż bez względu na czasowe rozłożenie skutków zdarzenia szkodzącego miarodajny jest moment wystąpienia ich przyczyny – którą na gruncie omawianej regulacji są przejawy wykonywania funkcji władczych. Przyjmuje się, że dla naprawienia szkód powstałych przed dniem 1 września 2004 roku, a rozwijających się nawet po tej dacie stosować się będzie przepisy poprzednie, podobnie jak wówczas gdy zdarzenie szkodzące powstało przed 1 września 2004 roku, a jego ujemne skutki powstały lub ujawniły się po tej dacie (stanowisko takie zajął prof. K. P. w Komentarzu do art. 417 k.c. Legalis 2005).

Zgodnie z treścią przepisu art. 417 §1 k.c. w dawnym brzmieniu, Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności .

Przesłankami odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie powołanego wyżej przepisu są więc :

- wyrządzenie szkody przez funkcjonariusza państwowego w rozumieniu art. 417 §2 k.c.;
- wyrządzenie szkody przy wykonywaniu powierzonej funkcjonariuszowi czynności;
- bezprawność rozumiana jako działanie funkcjonariusza niezgodne z prawem (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 26 kwietnia 2002 wydanym w sprawie sygn. akt II CKN 974/00 LEX nr 54499)
- normalny związek przyczynowy między działaniem lub zaniechaniem funkcjonariusza a wyrządzoną szkodą;

Warunkiem odpowiedzialności Skarbu Państwa jest kumulatywne spełnienie wszystkich wymienionych wyżej przesłanek.

W przekonaniu Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że zachodzą przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...).

Zakres odpowiedzialności pozwanego, a co za tym idzie wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia określa art. 445 § 1 k.c., który stanowi, iż w wypadku uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Zadośćuczynienie jest formą rekompensaty pieniężnej z tytułu szkody niemajątkowej i obejmuje swym zakresem wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane, jak i te które mogą powstać w przyszłości. Ma w swej istocie ułatwić przezwycięzenie ujemnych przeżyć. Dzięki niemu winna zostać przywrócona równowaga, zachwiana wskutek popełnienia przez sprawcę czynu niedozwolonego. Ma ono charakter całościowy i winno stanowić ekonomicznie odczuwalną wartość. Wielkość zadośćuczynienia zależy od oceny całokształtu okoliczności sprawy w tym rozmiar doznanych cierpień, ich intensywności, trwałości czy nieodwracalnego charakteru. Przy ustalaniu rozmiaru cierpień i ujemnych doznań psychicznych powinny być uwzględniane zobiektywizowane kryteria oceny, jednakże w relacji do indywidualnych okoliczności danego przypadku. Od osoby odpowiedzialnej za szkodę poszkodowany winien otrzymać sumę pieniężną, o tyle w danych okolicznościach odpowiednią, by mógł za jej pomocą zatrzeć lub złagodzić poczucie krzywdy i odzyskać równowagę psychiczną. Nie ma natomiast podstaw do uwzględnienia żądania w takiej wysokości, by przyznana kwota stanowiła ponadto, ze względu na swoją wysokość represję majątkową (vide: uchwała pełnego składu Izby Cywilnej SN z dnia 8 grudnia 1973 roku, OSNCP 1974 ,poz. 145).

Analizując okoliczności faktyczne rozpatrywanej sprawy Sąd, kierując się treścią wydanej w sprawie opinii biegłego psychiatry, uznał za zasadne żądanie zasądzenia na rzecz powoda zadośćuczynienia w kwocie 20.000 złotych.

Okoliczność występowania w psychice powoda negatywnych konsekwencji kalectwa będącego efektem mających miejsce przeszło 30 lat temu zaniedbań osób trzecich, jest w ocenie sądu kwestią bezsporną. U powoda występuje z tego tytułu duży poziom lęku i silne poczucie krzywdy, niepewność do intencji innych osób, co w rezultacie powoduje stany nerwicowe i wzmaga poziom agresji. Niewątpliwie ułomność powoda, przejawiająca się w widzeniu jednoocznym, powoduje po jego stronie cierpienie, nie mniej jednak – jak wynika z opinii biegłego psychiatry, uszczerbek z tego tytułu ma charakter jedynie funkcjonalny i nie wynika z uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego. Powstałe w psychice powoda zaburzenia, związane są jedynie z faktem niewidzenia w jednym oku i obawą utraty wzroku w drugim, ustana zaś z chwilą uporania się przez powoda z lękiem.

Bez wpływu na ocenę wysokości należnego powodowi zadośćuczynienia nie może pozostać również wielkość uszczerbku na zdrowiu, który został oceniony przez biegłego psychiatrę na poziomie 10 %.

Mając na względzie przytoczone argumenty, Sąd uznał, że adekwatnym zadośćuczynieniem jest kwota 20.000 zł i orzekł, jak w pkt. 1 sentencji wyroku.

W pozostałym zakresie roszczenie powoda o zadośćuczynienie podlegało oddaleniu jako nadmiernie wygórowane.

Żądanie odsetek było uzasadnione na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c.

W zakresie kwoty 2.000 zł, tytułem zadośćuczynienia, objętej pierwotnym żądaniem pozwu, Sąd zasądził odsetki ustawowe od dnia jego wniesienia, tj. od 28 maja 2012 r.

W zakresie zaś kwoty 18.000 zł, Sąd zasądził odsetki ustawowe, od dnia 13 marca 2015 r., tj. od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pisma zawierającego rozszerzenie powództwa.

Kolejne żądanie pozwu – zasądzenia odszkodowania – znajduje oparcie w przepisie art. 444 § 1 k.c., zgodnie z którym, w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Chodzi tutaj o wydatki konieczne do skompensowania kalectwa osoby poszkodowanej.

Powód żądał z tego tytułu kwoty 3.000 zł, która to kwota miała pokrywać koszty przeprowadzenia operacji chirurgicznej zeza oka prawego.

W świetle opinii biegłego okulisty, Sąd uznał żądanie powoda w tym zakresie, za nieusprawiedliwione co do zasady.

Żądana kwota, według Sądu jest nieuzasadnionym kosztem leczenia, a to z tego względu, że jej przeprowadzenie jest niecelowe, zważywszy na rodzaj ułomności powoda. Jak wskazał biegły okulista – bardzo prawdopodobnym jest, oko prawe (dotknięte ślepotą), po operacyjnym skorygowaniu ustawienia, powróci do stanu wyjściowego, tj. do położenia w zezie. Zabieg przyniesie więc powodowi jedynie czasową poprawę, a tym samym nie skoryguje kalectwa na stałe.

Zauważyć przy tym należy, że operacja zeza jest refundowana w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia, w związku z czym nie wiązałaby się obciążeniem finansowym po stronie powoda. Co prawda, oczekiwanie na operację, może trwać nawet i kilka miesięcy, jednakże nieprawidłowe, nierównoległe ustawienie gałek ocznych, mimo, że szpecące i niewątpliwie negatywnie wpływające na samopoczucie, nie zagraża życiu człowieka, i nie uzasadnia podejmowania naglej ingerencji chirurgicznej. Brak jest również, usprawiedliwionych z medycznego punktu widzenia podstaw, uzasadniających konieczność przeprowadzenia zabiegu w prywatnej placówce medycznej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd oddalił żądanie w zakresie odszkodowania, jako nieuzasadnione w świetle okoliczności sprawy.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c.. Dokonując ich stosunkowego rozliczenia, na podstawie w/w przepisu Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 158 zł tytułem zwrotu wydatków na biegłych.

Sąd obciążył nadto strony nieuiszczonymi opłatami sądowymi oraz wydatkami na biegłych, poniesionymi tymczasowo ze Skarbu, proporcjonalnie do uwzględnionego i oddalonego powództwa, odliczając dokonane już wpłaty w tym zakresie.

W punkcie „5” wyroku Sąd użył sformułowania „pozostawia strony przy pozostałych kosztach procesu”. Na pozostałe koszty procesu (nieobjęjące wydatków na wynagrodzenie biegłych sądowych, które sąd rozliczył stosunkowo), poniesione przez powoda składają się: opłata od pozwu - 250 zł oraz koszty zastępstwa procesowego, tj. 3.600 zł i opłata skarbową od pełnomocnictwa, tj. łącznie powód poniósł koszty procesu w wysokości 3.867 zł. Natomiast na koszty procesu poniesione przez pozwanego składa się kwota 3.617 zł, tj. koszty zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa. Sąd pozostawił strony przy pozostałych kosztach postępowania, co należy rozumieć w ten sposób, że dokonał ich wzajemnego zniesienia.

Z: Odpis wyroku w raz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron